

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 9Co/765/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5612213320
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 01. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ján Burik
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2016:5612213320.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jána Burika a členov senátu JUDr. Ladislava Mejstříka a JUDr. Jozefa Turzu, v právnej veci navrhovateľa: EOS KSI Slovensko, s.r.o., IČO: 35 724 803, so sídlom Pajštúnska 5, Bratislava, zastúpeného spoločnosťou TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., IČO: 36 613 843, so sídlom Pajštúnska 5, Bratislava, proti odporcovi: V. T., nar. XX. X. XXXX, trvale bytom O. č. XX/X, za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporcu Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, so sídlom v Prešove, Námestie legionárov 5, IČO: 42 176 778, zastúpeného JUDr. Andrejom Cifrom, advokátom so sídlom v Y., J. N. X/A, v konaní o zaplatenie 1 608,54 Eur s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš, č. k. 10C/6/2013-253 zo dňa 1. júla 2015, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým návrh zamietol, potvrdzuje.

Rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým uložil navrhovateľovi povinnosť nahradiť trovy konania vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcu mení tak, že vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcu náhradu trov konania nepriznáva.

Žiadnemu z účastníkov náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresný súd návrh zamietol, odporcovi náhradu trov konania nepriznal a vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcu priznal náhradu trov vo výške 838,78 Eur, ktoré je povinný zaplatiť navrhovateľ.

Z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že Slovenská sporiteľňa a. s. ako veriteľ a odporca ako dlžník uzavreli zmluvu o splátkovom úvere, na základe ktorej bol odporcovi poskytnutý úver, ktorý sa zaviazal splatiť, spolu s dojednaným úrokom. Vzhľadom na skutočnosť, že zmluva bola uzatvorená medzi dodávateľom a spotrebiteľom, sa jednalo o spotrebiteľskú zmluvu. Dospel k záveru, že len vo vzťahu k pohľadávkam splatným k 20.3.2008 došlo k platnému postúpeniu pohľadávky a navrhovateľ bol len vo vzťahu k uvedeným pohľadávkam aktívne vecne legitimovaný v konaní. Nakoľko medzi právnym predchodcom navrhovateľa a odporcom vznikol spotrebiteľský právny vzťah, v zmysle ustanovenia § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka sa dĺžka premlčacej doby spravuje občianskoprávnymi predpismi, teda je trojročná. Keďže žaloba bola podaná na súde dňa 28. 11. 2012, v čase podania žaloby na súd už uplynula trojročná premlčacia doba na uplatnenie pohľadávok (splátok úveru) splatných najneskôr dňa 20. 3. 2008, a to dňa 20. 3. 2011, preto bol nárok navrhovateľa, na uplatnenie ktorého bol v konaní aktívne vecne legitimovaný, v celom rozsahu premlčaný. Pokiaľ navrhovateľ poukazoval na dohodu o uzavretí splátkového kalendára a o uznaní záväzku, uzavretú dňa 31. 3. 2012 s odporcom, súd ju považoval za neplatnú z dôvodu rozporu s dobrými mravmi. Z uvedeného dôvodu dohoda nemala za následok založenie vyvrátiteľnej právnej domnienky o existencii dlhu v čase uznania, resp. začatie

plynutia novej premlčacej doby v zmysle zákonného ustanovenia § 110 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Právo na náhradu trov konania vzniklo v plnom rozsahu úspešnému odporcovi. Náhradu trov konania si neuplatnil, preto mu súd náhradu trov konania nepriznal. Nakoľko na strane odporcu v konaní vystupoval vedľajší účastník, z dôvodu plného úspechu odporcu v konaní, vzniklo právo na náhradu trov konania aj vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcu.

Proti rozsudku okresného súdu v zákonnej lehote podal odvolanie navrhovateľ. Výkladom ustanovení všeobecných obchodných podmienok možno dospieť k záveru, že postupca a následne po postúpení pohľadávky navrhovateľ boli oprávnení, nie však povinní predčasne ukončiť záväzkovo-právny vzťah. Na navrhovateľa prešli zmluvou o postúpení pohľadávok aj všetky práva súvisiace s danou pohľadávkou. Okrem toho, postúpením pohľadávky sa stal sám navrhovateľ veriteľom pohľadávky, pričom základným právom veriteľa je v zmysle § 488 Občianskeho zákonníka právo na plnenie od dlžníka záväzkového vzťahu. Na podporu tohto názoru odvolateľ poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29.5.2015, sp. zn. 8Co/163/2015. Zo zákona nevyplýva, že by podmienky uvedené v predmetnom ustanovení podmieňovali platnosť právneho úkonu postúpenia pohľadávky. K uvedenému upriamil pozornosť na rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 24.4.2014, sp. zn. 19C/34/2012. Zdôraznil, že pre konštatovanie aktívnej vecnej legitímácie postačuje preukázanie oznámenia postupcu dlžníkovi, že došlo k postúpeniu pohľadávky. Dlžník sa v takomto prípade nemôže dovolať neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky alebo jej neexistencie (rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 11.6.2003, sp. zn. 4Obo/210/2001). Pokiaľ išlo o uznanie záväzku zo strany odporcu, mal navrhovateľ za to, že odporca svoj záväzok uznal v čase, keď nárok navrhovateľa ešte nebol premlčaný, preto uzavretie Dohody o uzavretí splátkového kalendára a uznaní dlhu nemožno považovať za nekalú obchodnú praktiku. Následne poukázal na viaceré rozhodnutia krajských súdov. Nestotožnil sa ani s rozhodnutím súdu, ktorým priznal vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov konania, nakoľko v danom prípade nemožno hovoriť o trovách účelne vynaložených na uplatnenie alebo bránenie práva. Poukázal pritom na viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu SR. Združenie na ochranu spotrebiteľa musí byť samé z podstaty svojej existencie schopné poskytnúť právnu pomoc pri súdnych konaniach v spotrebiteľských veciach. Úmyslom zákonodarcu pri umožnení vstupu právnickej osoby ako vedľajšieho účastníka do konania bolo umožniť kvalifikovanú ochranu spotrebiteľa priamo na ten účel zriadeným subjektom. Navrhol rozhodnutie zmeniť a jeho návrhu vyhovieť alebo rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Uplatnil si náhradu trov konania.

K podanému odvolaniu sa vyjadril vedľajší účastník na strane odporcu. Podľa jeho názoru súd správne poukázal na nezákonný postup pri postúpení pohľadávky v predmetnej veci. Obširne sa vyjadril aj k Dohode o uzavretí splátkového kalendára a uznaní dlhu a dôvodnosti výroku prvostupňového súdu, ktorým priznal náhradu trov vedľajšiemu účastníkovi, a to aj s poukazom na viaceré rozhodnutia súdov. Navrhol rozsudok potvrdiť a priznať mu trovy odvolacieho konania.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), preskúmal vec v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 212 ods. 1 O.s.p. a bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 214 ods. 2 O.s.p. v spojení s ust. § 156 ods. 3 O.s.p. rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým návrh zamietol, podľa ust. § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdil. Výrok, ktorým uložil navrhovateľovi povinnosť nahradiť trovy konania vedľajšiemu účastníkovi, zmenil podľa ust. § 220 O.s.p. tak, že vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov konania nepriznáva.

Pokiaľ išlo o skutkové zistenia, vyhodnotenie rozhodujúcich skutočností a právne posúdenie veci, v tomto smere sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil s dôvodmi napadnutého rozhodnutia, ktoré v takomto prípade nie je potrebné opakovať (ust. § 219 ods. 2 O.s.p.), keďže ani zo strany odvolateľa neboli v priebehu odvolacieho konania tvrdené také skutočnosti, s ktorými by sa nevyporiadal súd prvého stupňa v dôvodoch napadnutého rozhodnutia. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej.

Na doplnenie považoval za nevyhnutné zdôrazniť, že aktívnou vecnou legitímáciou sa rozumie také hmotnoprávne postavenie, z ktorého vyplýva subjektu - navrhovateľovi ním uplatňované právo (nárok), respektíve mu vyplýva procesné právo si tento hmotnoprávny nárok uplatňovať. Preskúmanie vecnej legitímácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane navrhovateľa), alebo pasívnej (existencia tvrdenej povinnosti na strane odporcu) je imanentnou súčasťou súdneho konania (porov. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29.6.2010, sp. zn. 2Cdo 205/2009).

Podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách, ak je napriek písomnej výzve banky alebo pobočky zahraničnej banky jej klient nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo i len časti svojho peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky, môže banka alebo pobočka zahraničnej banky svoju pohľadávku zodpovedajúcu tomuto peňažnému záväzku postúpiť písomnou zmluvou inej osobe, a to aj osobe, ktorá nie je bankou (ďalej len "postupník"), aj bez súhlasu klienta.

Podľa ust. § 92 ods. 8 zákona o bankách môže byť banková pohľadávka postúpená (alebo jej časť), ak je (1) splatná, a to až po predchádzajúcej (2) písomnej výzve a kumulatívne, ak je splnené (3) omeškanie dlžníka so splnením postupovanej pohľadávky nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní. Uvedené ustanovenie je lex specialis k inštitútu cesie.

Sprísnenie zákonných predpokladov postúpenia bankovej pohľadávky môže byť považované za zákonný predpoklad z dôvodu, že po postúpení pohľadávky rôznym subjektom už nad pohľadávkou nie je zachovaná kontinuita dôležitého dohľadu centrálnej banky, ktorá kontrola je osobitne významná v priebehu trvania úverového vzťahu.

Uvedené predpoklady sú zákonným predpokladom pre platné postúpenie pohľadávky banky. Predpoklady musia byť splnené v čase postúpenia pohľadávky (pozri rozsudok Krajského súdu v Prešove vo veci 6Co 119/2013, 19Co 194/2015, 4Co 145/2014, Okresného súdu Trenčín vo veci žalobcu Intrum Justitia Slovakia, s.r.o. sp. zn. 11C 233/2014, Okresného súdu Banská Bystrica vo veci žalobcu Intrum Justitia Slovakia, s.r.o. sp. zn. 12C 152/2014, Okresný súd Galanta vo veci žalobcu Intrum Justitia Slovakia, s.r.o. sp. zn. 15C 33/2014, Okresný súd Svidník vo veci 5C 430/2013). Ak zákonné predpoklady nie sú splnené, ide o právny úkon postúpenia contra legem a z toho dôvodu je absolútne neplatný pre rozpor so zákonom (§ 39 Občianskeho zákonníka). V takomto prípade tu nie je daná aktívna legitímácia navrhovateľa vo vzťahu k pohľadávke, ktorá doposiaľ nebola splatná. V danom prípade mal prvostupňový súd na základe vyjadrenia právneho predchodcu navrhovateľa preukázané, že tento vyzval písomne odporcu v marci 2008, a preto bol navrhovateľ vecne legitimovaný len vo vzťahu k pohľadávke, ktorá vznikla do tohto času. K platnému postúpeniu pohľadávok od apríla 2008 už následne nedošlo. S týmto názorom sa odvolací súd stotožnil.

Odvolací súd podrobne preskúmal aj otázku, či v danom prípade došlo k uznaniu dlhu zo strany odporcu a či toto založilo plynutie novej desaťročnej premlčacej doby. Vychádzajúc z obsahu uvedenej dohody o uzavretí splátkového kalendára a uznani dlhu zo dňa 31.3.2012, ako aj z okolností, za akých k jej uzavretiu došlo, aj odvolací súd považoval uznanie dlhu za právne neúčinné, pretože aj keď uznať možno aj premlčaný dlh, uznávajúci prejav dlžníka bude mať právne účinky len vtedy, ak dlžník vedel, že dlh je premlčaný, pričom v konaní nebolo preukázané, že odporca vedel o jeho premlčaní ako to vyžaduje § 558 Občianskeho zákonníka.

Odvolanie navrhovateľa, namietajúceho nesprávne právne posúdenie veci spočívajúce v tom, že zákon nevyžaduje, aby dlžník mal v čase uznania vedomosť o premlčaní dlhu, nepovažoval odvolací súd za dôvodné. Bol názoru, že na základe ust. § 558 Občianskeho zákonníka možno uznať aj premlčaný dlh za podmienky, že ten, kto dlh uznal, o tomto premlčaní vedel (R 51/1968). Písomným uznaním premlčaného dlhu čo do dôvodu a výšky právne účinky už vzniknutého premlčania zaniknú a právo sa začne premlčovať znova (tentoraz v 10-ročnej premlčacej dobe). Ak však uznávajúci nevedel o premlčaní dlhu, výkladom a contrario možno dospieť k záveru, že uznanie dlhu vyššie uvedený právny následok nemá.

Na tomto mieste dodáva, že právny vzťah, ktorý existuje medzi navrhovateľom a odporcom, je právnym vzťahom zo spotrebiteľskej zmluvy, a teda na tento právny vzťah je treba aplikovať ustanovenia, ktoré upravujú právne vzťahy spotrebiteľského charakteru. Tieto ustanovenia je treba aplikovať aj na právne úkony, ktoré bezprostredne nadväzujú na spotrebiteľskú zmluvu, a teda aj na právny úkon uznania dlhu. Podľa odvolacieho súdu konanie odporcu by súd aproboval v prípade, ak by podnet na uzavretie dohody vyšiel z jeho strany alebo síce zo strany navrhovateľa, ale s poučením o následkoch uznania premlčaného záväzku. V danom prípade však k takému dobrovoľnému rozhodnutiu so znalosťou veci zo strany dlžníka nedošlo.

Pokiaľ išlo o výrok o náhrade trov konania, ktorým bol navrhovateľ zaviazaný nahradiť trovy vedľajšiemu účastníkovi, odvolací súd zdôrazňuje, že podľa § 93 ods. 2 O.s.p., ako vedľajší účastník sa môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu. Toto ustanovenie dáva možnosť, aby v prípade tzv. spotrebiteľských sporov vstúpila do konania ako vedľajší účastník taká právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu, za ktorý sa na základe poznámky 10a považuje aj zákon č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona č. 372/1990 Zb. o

priestupkoch v znení neskorších predpisov. Právo spotrebiteľov združovať sa spolu s inými spotrebiteľmi v združeníach a prostredníctvom týchto združení v súlade so zákonom chrániť a presadzovať oprávnené záujmy spotrebiteľov, ako aj uplatňovať práva zo zodpovednosti voči osobám, ktoré spôsobili škodu na právach spotrebiteľov, vyplýva z § 3 ods. 4 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane spotrebiteľa“). Takto založené združenie sa môže na súde podľa § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania, aby odstránil protiprávny stav, rovnako ako sám spotrebiteľ. Práva spotrebiteľov teda môže združenie chrániť tým, že sám podá návrh na súd proti porušiteľovi práva, môže podľa § 26 ods. 5 O.s.p. zastupovať účastníka na základe plnomocenstva, alebo môže vstúpiť do konania ako vedľajší účastník podľa § 93 ods. 2 O.s.p. Podľa ustanovenia § 93 ods. 4 O.s.p., má vedľajší účastník v konaní rovnaké práva a povinnosti ako účastník. Koná však iba sám za seba. Ak jeho úkony odporujú úkonom účastníka, ktorého v konaní podporuje, posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností. Ustanovenie § 93 ods. 4 O.s.p. výslovne upravuje, že vedľajší účastník má v konaní rovnaké práva a povinnosti ako účastník, z čoho možno vyvodiť, že aj vedľajší účastník, rovnako ako hlavný účastník konania, má právo na právnu pomoc pred súdmi (čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky) a teda má právo i na náhradu trov právneho zastúpenia (§ 137 ods. 1 O.s.p.). Vedľajšiemu účastníkovi rovnako môže súd priznať náhradu trov právneho zastúpenia len vtedy, ak boli vynaložené v súvislosti s daným konaním a účelne. Cieľom Združenia je kolektívna ochrana spotrebiteľa, podávanie žalôb podľa zákona o ochrane spotrebiteľa, ako aj zastupovanie spotrebiteľa v občianskom súdom konaní a vstup do spotrebiteľských sporov v pozícii vedľajšieho účastníka, čo znamená, že samotné Združenie bolo vytvorené za účelom ochrany spotrebiteľa. Z uvedeného teda vyplýva, že samotné Združenie je spôsobilé a schopné chrániť záujmy spotrebiteľa, pričom odvolací súd uznáva argumentáciu vedľajšieho účastníka vo vyjadrení v tom, že má právo zvoliť si pri účasti v konaní právneho zástupcu, avšak odvolací súd takto vynaložené finančné prostriedky nepovažoval za účelné bránenie práva samotného účastníka v konaní. Takto založené združenie sa môže na súde podľa § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania, aby odstránil protiprávny stav, rovnako ako sám spotrebiteľ. Práva spotrebiteľov teda môže združenie chrániť tým, že sám podá návrh na súd proti porušiteľovi práva, môže podľa § 26 ods. 5 O.s.p. zastupovať účastníka na základe plnomocenstva alebo môže vstúpiť do konania ako vedľajší účastník podľa § 93 ods. 2 O.s.p..

Ak zvažuje súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania otázku, či náklady spojené so zastupovaním advokátom možno považovať za náklady účelne vynaložené, mal by predovšetkým zohľadňovať i samotný účel civilného procesu ako takého. Jeho účelom je poskytovanie ochrany porušeným alebo ohrozeným, subjektívnym hmotným právam a právom chráneným záujmom. Z tohto hľadiska možno za účelne vynaložené trovy považovať iba také výdavky, ktoré musela procesná strana nevyhnutne vynaložiť, aby mohla riadne hájiť svoje porušené alebo ohrozené subjektívne právo na súde. Náklady spojené so zastupovaním advokátom tomuto vymedzeniu spravidla zodpovedajú. Tomuto pravidlu však nemožno prisudzovať absolútnu, bezvýnimočnú povahu, môžu sa totiž vyskytnúť i situácie, za ktorých výdavky spojené so zastupovaním advokátom nebude možné považovať za nevyhnutné k riadnemu uplatňovaniu alebo bráneniu práva na súde.

Podľa názoru odvolacieho súdu, vedľajší účastník, ktorý je založený na ochranu práv podľa osobitného predpisu, v danej veci podľa zákona o ochrane spotrebiteľa, by mal byť schopný poskytnúť odporcovi ako spotrebiteľovi v spotrebiteľskej veci vedenej na súde odbornú pomoc sám, a preto rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil tak, že vedľajšiemu účastníkovi právo na náhradu trov konania nepriznal.

O trovách odvolacieho konania rozhodol krajský súd podľa § 142 ods. 2 O.s.p. (v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p.), podľa ktorého, ak mal účastník vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov právo. V odvolacom konaní bol navrhovateľ úspešný čiastočne (nakolko z obsahu odvolania vyplýva, že napadol výrok o trovách vedľajšieho účastníka, ako aj výrok o zamietnutí návrhu vo veci samej), a preto rozhodol odvolací súd tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.